

Ministerium var en personlig Hindring for, at Forfatningen kunde virke tilfredsstillende og fyldestgjørende. I Foraaret 1873 blev det jo bestemt udtalt i Folkethingets Adresse til Hans Majestæt Kongen, at det har viist sig, at Regjeringen ikke kan være i Samklang med Folkerepresentationen og derfor ikke kan udføre et konstitutionelt Ministeriums Hverv, og det blev under de Forhandlinger, der fandt Sted, og særlig i Efteraaret 1873 om Finantslovens Nægtelse stærkt gjort gjældende, at Tilstanden var utaalelig, at der Intet skete, Intet førtes igjennem, Alt stod stille, kort sagt samme Klage, som har lydt i den senere Tid under det nuværende Ministerium. Jeg tror derfor, at det maa siges, at de personlige Vanskeligheder for at lade den nu gjældende Forfatning virke paa rette og heldbringende Maade gaa tilbage i alt Fald til 1870, og da det her under Forhandlingerne i forrige Uge er gjort gjældende, at ogsaa Ministeriet Frijs traadte tilbage, fordi det ikke kunde sætte sine Duster igjennem i dette Thing, tyder det paa, at denne Uoverensstemmelse mellem Thinget og Regjeringen gaar saa langt tilbage i Tiden, som Forfatningen har bestaaet. Nu forekommer det mig, at netop naar man ser paa disse Forhold, maatte det være af Bigtighed for Oppositionen at føre Beviset for, at der i og for sig Intet er til Hinder for en Forstaaelse mellem de to Thing, og dette maatte navnlig vise sig deri, at man ingen Vanskelighed har ved at komme overens med det andet Thing om det absolut nødvendige Grundlag for Statshusholdningens Førelse, en Finantslov, selv om Stillingen overfor det øvrige Lovgivningsværk var af en saadan Bestaafenhed, at man ikke mente at kunne føre Noget igjennem, saa længe vi have Ministerier som dem, vi have haft siden 1870. Jeg tror derfor, at det netop fra Oppositionens Standpunkt havde været det Klagest og Bigtigste, at den i Finantsaaret 1885 havde stræbt at vise, at der i og for sig ingen Vanskelighed var ved at komme overens med det andet Thing om en Finantslov, og det forekommer mig, at netop som Forholdene da laa for, netop paa det da værende Tidspunkt, var der dobbelt Opfordring til at stræbe efter at vise dette, thi det var jo givet, at man paa den Tid stod meget nær ved det Tidspunkt, da der skulde være en Finantslov til Stede for det nye Aar. Oppositionen har jo i den senere Tid kun sat sig dette ene Formaal at faae det nuværende Ministerium fjernet. Jeg kan ikke se rettere, end at man stadig har valgt at følge en Vej, som er saa langt fra at føre til dette Maals Opnaaelse, at det tværtimod har maattet føre til, at Ministeriet nødven-

dig maatte blive. Ministeriet kunde ikke, og jeg tror at kunne sige, intet Ministerium kunde forlade sin Plads den 31te Marts naar der ikke forelaa en af Rigsdagen vedtagen Finantslov; man kunde ikke opfordre andre Mænd til at træde til den 31te Marts, for at begynde deres Regjering med at udstede en provisorisk Finantslov. Jeg antager ikke at andre Mænd vilde have været villige til at begynde deres Regjering under saadanne Omstændigheder med at udstede en Lov, som dette Thing erklærer for at være i Strid med Grundloven, og altsaa gjøre sin Tilværelse umulig ved strax paa den første Dag af sin Regjering at gjøre, hvad dette Thing kalder at bryde Grundloven. Jeg ser derfor ikke rettere, end at, dersom man fra dette Things Side i Slutningen af forrige Finantsaar ansaa det for rigtigst at lade det komme dertil, at Regjeringen ikke havde nogen af Rigsdagen vedtagen Finantslov den 1ste April, havde det i alt Fald været rigtigst, om man havde ført dette igjennem paa et tidligere Tidspunkt. Det forekommer mig, at det havde været det Fornuftigste, om man, den Gang man henvendte sig med en Adresse til Hans Majestæt Kongen om at vælge andre Raadgivere, havde kunnet pege paa, at man ogsaa havde gjort det muligt for saadanne nye Raadgivere at træde til under normale Forhold og med en Finantslov, som, selv om den mulig ikke var rundelig, dog i alt Fald ikke kunde give nogen bestemt grundet Betænkelighed ved at overtage Regjeringens Førelse med den. Man vil nu maatte sige, at det var Regjeringens Feil, at den ikke gif før, den skulde ikke have ventet til Finantsaarets sidste Dag, da det derved blev nødvendigt at udstede en provisorisk Lov. Jeg tror imidlertid, at man maa sige, at det netop har viist sig, at det var en Feil fra dette Things Side at trække Finantslovens Behandling ud saa længe, som det skete, thi Finantsloven kom saa sent til det andet Thing og som Følge deraf saa sent tilbage derfra, og der blev saa sent nedsat Fællesudvalget, at det virkelig først var paa Finantsaarets sidste Dag, at Regjeringen kunde faae fuld Forvisning om, at der ikke vilde kunne opnaas Forstaaelse. Vi have i disse Dages Forhandlinger hørt udtale den Formening, at dersom Fællesudvalget kun havde faaet Lov til at sidde nogle Dage længere, vilde man være kommen til Forstaaelse. Jeg har for mit Vedkommende ganske vist ikke denne Tro, men naar ærede Medlemmer her i Salen nu i dette Dieblis have den, kan det ikke undre, at Regjeringen endnu i de sidste Dage kunde have det Haab, at der endnu den allersidste Dag var Udset til,